

C/ Nou del teatre, 16

17004 - GIRONA

Tel. 972 22 50 44

www.cinematruffaut.girona.cat

a.e: info@cinematruffaut.com

MEMBRE DE LA XARXA

LA QUIMERA

La chimera

Itàlia, 2023

Direcció: Alice Rohrwacher

Guió: Alice Rohrwacher,
Carmela Covino, Marco
Pettinello

Intèrprets: Josh O'Connor,
Carol Duarte, Vincenzo
Nemolato, Isabella Rossellini

Durada: 130 min

Gènere: drama

Idioma: italià

Data d'estrena: 19/04/2024

Una mirada poètica oberta al meravellós

Quan falta poc menys d'un mes per la nova edició del festival de Canes continuen arribant meravelles de la celebrada l'any passat. A banda que no figuri en el seu palmarès, *La Chimera* potser és la més meravellosa de totes. Ho és per la mateixa mirada de la seva directora, la toscana Alice Rohrwacher, oberta al meravellós i així, doncs, capaç de revelar alguna cosa extraordinària i, en tot cas, poètica del món mentre demostra una estima per la gent que hi viu amb les seves il·lusions i fantasies. Això, relacionat amb el do de fer visible alguna cosa amagada, hi és als seus anteriors llargmetratges (*Corpo celeste*, *Le meraviglie* i *Lazzaro felice*) i es renova amb *La Chimera*, on també es fa perceptible com Rohrwacher poua amb saviesa del millor llegat del cinema italià: En aquest cas dels pobres i desheretats que es busquen la vida al marge del "sistema" en els primers films de Fellini i de Pasolini: els "tombaroli", lladres de tombes de *La Chimera*, són una mena d'hereus dels "vitelloni" i dels "accatone". Com sempre en aquesta cineasta, tot flueix amb la naturalitat de la filiació profunda que sap nodrir-se d'uns referents per aportar alguna cosa nova, viva i enriquidora.

El protagonista de la pel·lícula, ambientada als anys vuitanta del segle passat, és una mena d'arqueòleg i aventurer anglès (Arthur, interpretat per Josh O'Connor) que retorna a un poble de la Toscana (Riparbella), vora la mar Tirrena: són bellíssimes les imatges inicials (com totes les filmades amb l'excel·lent fotografia de la francesa Hélène Louvart, col·laboradora habitual de Rohrwacher) que el mostren en un tren que travessa el paisatge. Arthur ve d'un temps fosc: un temps a la presó que no és aliè a la pràctica del seu do per percebre els tresors que van ser enterrats a tombes etrusques i que el pas del temps encara ha soterrat més: un do que exerceix amb un pal que acaba en forma de Y (un dels instruments senzills de la radioestèsia) i que, quan es realitza, li provoca un cansament profund. Aquesta mena de contrapunt a Indiana Jones, que habita en una humil barraca, viu amb una pena que l'arrela a un món d'ombres: la desaparició d'una noia que va estimar, Beniamina, i que el converteix en una mena d'Orfeu a qui la seva Euridice se li apareix en visions i records. Arthur visita Flora, la mare de Beniamina, una professora de cant que no ha perdut l'esperança, potser delirant, que la filla retorni. Encarnada per Isabella Rossellini (que sempre du a evocar el seu pare, Roberto Rossellini, i la seva mare, Ingrid Bergman, que, a *Viaggio in Italia*, passeja entre runes arqueològiques), Flora viu en una casa, tant elegant com atrotinada i plena de frescos on hi ha pintats ocells i fruites, amb les seves altres filles

i una alumna (una portuguesa anomenada Itàlia i interpretada per l'actriu brasilera Carol Duarte) que fa serveis domèstics a canvi de lliçons de cant. Un món femení en contraposició al masculí dels "tombaroli", la companyia dels quals Arthur en principi rebutja, però que el temptaran de nou per saquejar les tombes.

Tot i ser un perdedor, Arthur és encara el representant del saqueig britànic de les restes arqueològiques italianes? De la mateixa manera que continuen formes de saqueig que mercadegen amb els objectes trobats o que, d'altra banda, les converteixen en peces de museu? O s'ha de tenir present els "drets" dels "tombaroli", que se senten hereus dels pagesos que, per sortir de la pobresa, esperaven trobar restes valuoses mentre conreaven les seves terres? No és més que un exemple de les múltiples capes possibles de significació d'una pel·lícula que, a prop de la falla i del mite tal com és propi del cinema de Rohrwacher, es resisteix a una explicació totalitzadora. D'altra banda, estem atrapats en falses quimeres? Tot és una il·lusió que s'esvaeix, com els frescos que, igual que a *Roma* de Fellini, desapareixen a *La Chimera* en contacte amb la llum? Això mentre que la industrialització (la presència de les fàbriques a l'horitzó) du a l'extinció del món rural (aquell d'on prové i que estima la cineasta) propagant-se, a més, la contaminació que, ho va explicar Pasolini, ha fet que desapareguin les cuques de llum? Així i tot, Rohrwacher és una cineasta humanista, vital i lluminosa que creu que les cuques de llum poden retornar de la manera més inesperada i que el vertader tresor no és material, sinó la capacitat de retrobar o de crear la llibertat i la joia de viure en un món més just. Al festival de Canes, Alice Rohrwacher va comentar de *La Chimera*: "Aquesta és una pel·lícula enterrada durant molt de temps que, finalment, ha sortit a la llum". Com si ja existís en l'imaginari col·lectiu, però necessites ser revelada donant-se-li una forma o, de fet, la vida. Amb una delicadesa poètica en la manera de filmar els cossos humans i les coses, el seu gust per la falla i el misteri, la seva mirada oberta al meravellós, Alice Rohrwacher fa real amb cada pel·lícula el desig que el cinema sigui un lloc de generositat moral que transmeti una estima pel món i la gent que hi viu.

Imma Merino
Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona